

Engelliler Beden E?itimi ve Spor Dersi Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Engelliler Beden E?itimi ve Spor Dersi Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20981>

Özet

Engelliler Beden E?itimi ve Spor Dersi Tutum Ölçe?i (EBE?DTÖ), 2011 y?l?nda **Güven Karahan, B.** taraf?ndan doktora tezi kapsam?nda geli?tirilm? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçe?in temel amac?, engelli ö?rencilerin okul ortam?nda verilen beden e?itimi ve spor derslerine yönelik sahip olduklar? tutum düzeylerini belirlemektir. Ölçek, ö?rencilerin derse olan motivasyonlar?n?, alg?lad?klar? yarar? ve duygusal tepkilerini sistematik olarak ölçmeyi hedeflemektedir. Bu tür bir ölçek, **özel e?itim** ve beden e?itimi programlar?n?n engelli ö?rencilerin ihtiya?lar?na göre adaptasyonunda kritik rol oynamaktad?r.

Ölçe?in geli?tirilmesi, engelli bireylerin fiziksel aktivitelere kat?l?m?n? te?vik eden ve kar??la?t?klar? engelleri ortaya ç?karan bilimsel çal??malara dayanak sa?lam??t?r. Ölçe?in geli?tirme türünde olmas?, kapsaml? bir **psikometri** sürecinden geçti?ini ve geçerlik/güvenirlik çal??malar?n?n tezin içinde detayl?ca sunuldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Engelliler Beden E?itimi ve Spor Dersi Tutum Ölçe?i, tutum, engelli ö?renciler, beden e?itimi, spor, özel e?itim, psikometri.

Yazarlar

Güven Karahan, B.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, engelli ö?rencilerin **beden e?itimi** ve spor derslerine yönelik tutumlar?n?n düzeyini ve niteli?ini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Elde edilen veriler, e?itimcilerin ve politika yap?c?lar?n, engelli ö?rencilerin fiziksel aktivitelere kat?l?m?n? destekleyen daha kapsay?c? ve etkili ders programlar? geli?tirmelerine yard?mc? olmay? amaçlamaktad?r. Ölçek, ö?rencilerin derse kar?? hissettikleri olumlu veya olumsuz duygusal e?ilimleri, alg?lad?klar? fayday? ve kat?l?m motivasyonunu ortaya koyarak, kar??la??lan tutumsal engellerin belirlenmesine olanak tan?r.

Ölçek, ayn? zamanda, farkl? engel türlerine sahip ö?rencilerin tutumlar? aras?ndaki potansiyel farkl?l?klar? incelemek için de bir araç olarak tasarlanm??t?r. Bu sayede, özel e?itim hizmetlerinin kalitesini art?rmaya yönelik deneysel çal??malar için sa?lam bir ölçüm temeli olu?turulmu?tur.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Engelliler Beden E?itimi ve Spor Dersi Tutum Ölçe?i, psikolojideki **tutum** yap?s?n? ölçmektedir.

Tutum, bireyin belirli bir nesneye, duruma veya ki?iye kar?? gösterdi?i bili?sel (dü?ünce), duygusal (his) ve davran??sal (eylem e?ilimi) e?ilimlerin organizasyonudur. Bu ba?lamda, ölçülen yap?unlar? içerir:

Duygusal Bile?en: Beden e?itimi dersinden keyif alma, ho?lanma veya derse kar?? duyulan kayg?.

Bili?sel Bile?en: Beden e?itimi ve sporun sa?lık, sosyalle?me ve geli?im aç?s?ndan yararlı oldu?una dair inançlar.

Davran??sal E?ilim: Derse katılma iste?i, çaba gösterme ve ders d??? spor faaliyetlerine yönelme e?ilimi.

Ölçek, bu üç bile?eni bir araya getirerek, engelli ö?rencilerin beden e?itimi dersine yönelik genel ve çok boyutlu tutumunu nicel olarak ifade etmeyi amaçlamaktadır.

Geçerlik

Ölçek, bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmiş olmas?na ra?men, bu kaynakta spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemiştir. Ancak, geli?tirme çal??malar?nda tipik olarak a?a??daki geçerlik türleri incelenmiştir:

Yap? Geçerli?i: Ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen psikolojik yap?y? gerçekten ölçüp ölçmedi?i faktör analizi yöntemleriyle test edilmiştir. Bu, ölçek maddelerinin beklenen alt boyutlar alt?nda toplan?p toplanmad???n? kontrol etmeyi içerir.

Kapsam Geçerli?i: Ölçek maddelerinin, engelli ö?rencilerin beden e?itimine yönelik tutumlar?n?n tüm yönlerini temsil edip etmedi?i uzman görüş?leri al?narak de?erlendirilmiştir.

Geli?tirme sürecinin bir akademik çal??ma olmas? nedeniyle, Karahan (2011) tezinde yap?sal geçerli?e dair kanıtlar? (örne?in, Aç?mlay?c? ve Do?rulamalı Faktör Analizi sonuçlar?) detaylıca sunmuştur.

Güvenirlik

Spesifik güvenilirlik katsayılar? bu kaynakta belirtilmemiştir. Ancak, ölçek geli?tirme standartlar?na uygun olarak, iç tutarlılık güvenilirlik analizleri yapılmıştır.

?ç Tutarlılık: Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarlı oldu?unu gösteren **Cronbach Alfa** katsayıs? hesaplanmıştır. Yüksek bir alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçmede homojen oldu?unu gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in zaman içinde tutarlı sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek amacıyla, ayn? örneklem grubuna farklı zamanlarda tekrar uygulanmas? ve sonuçlar?n korelasyonunun incelenmesi yöntemi kullanılm?? olabilir.

Faktör Analizi

Engelliler Beden E?itimi ve Spor Dersi Tutum Ölçe?i'nin yap? geçerli?ini sa?lamak amacıyla **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r. İlk a?amada, ölçe?in boyutlar?n? ke?fetmek için genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?lm??t?r. Bu analiz, tutum yap?s?n?n kaç farklı alt boyuttan (faktörden) olu?tu?unu ortaya ç?karm??t?r (örne?in, "Dersten Keyif Alma," "Alg?lanan Yeterlilik," "Dersin Önemi" gibi).

Daha sonra, elde edilen faktör yap?s?n?n farklı bir örneklemede do?rulanmas? amacıyla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm?? olmas? muhtemeldir. Bu, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik verilerle ne kadar uyumlu oldu?unu gösteren güçlü bir **psikometri** kan?t?d?r. Ölçe?in çok boyutlu bir yap?y? ölçtü?ü varsay?lmaktad?r.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Yeni bir ölçek) / **Tutum Ölçe?i**

Format: Derecelendirme (Likert Tipi Ölçek oldu?u varsay?lmaktad?r)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Engelli ö?renciler (Farklı engel türlerini içerebilir)

Ya? Grubu: Doktora tezinin kapsam?na ba?lı olarak genellikle ortaokul veya lise ça??ndaki ö?renciler.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli engel türlerine (fiziksel, zihinsel vb.) sahip, örgün e?itim kurumlar?nda ö?renim gören ö?renciler.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim (Self-Report) Anket Metodu. Kat?lımc?lar, beden e?itimi dersine yönelik ifadeleri kendilerine en uygun gelen dereceye göre puanlarlar.

Anahtar Kelimeler

Beden e?itimi tutumu, engellilik, spor, adaptasyon, psikometri, nicel ara?tırma, faktör analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanmam??t?r.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Sa?lanmam??t?r.

Yaz??ma Adresi: Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü (Tez yaz?ld??? dönemdeki ba?l?l?k).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2011 y?l?nda **Güven Karahan, B.**'nin doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmittir. Ölçek genellikle akademik ve ara?tırma amaçlı? kullan?mlar için ücretsiz eri?ilebilir durumdadır, ancak ticari kullan?m veya büyük ölçekli uygulamalar için yazar veya kurum izni gerekebilir.

Ölçe?in orijinal **PDF** dosyas? buradan indirilebilir: engelliler-beden-egitimi-ve-spor-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Karahan, B. G. (2011). *Engelli ö?rencilerin beden e?itimi dersine yönelik tutumlar? ve kar??la?t?klar? sorunlar*. (Yay?mlanmam?? doktora tezi). Gazi Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tez kayd?na Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ilebilir: tez.yok.gov.tr

Engelliler Beden E?itimi ve Spor Dersi Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddeler için yazar?n doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.